

[Начало](#) > ... > [Вашите Права](#) > [Основни Права](#) > [Стопанска Дейност И Права На Човека](#) > [Portugal](#)

Стопанска дейност и права на човека

Съдържание,
предоставено от
Португалия

Португалия

1. С какъв вид правна защита разполагам във Вашата държава, ако стана жертва на нарушения на правата на човека, свързани със стопанска дейност? Тази защита включва ли обезщетение?

Правна защита при нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност, е достъпна чрез съдилищата, а именно тези, които са компетентни по граждански, наказателни, административни и трудови дела, като се взема предвид видът на съответното нарушение. Тази защита може да бъде под формата на предявяване на иск или жалба пред органите за наказателно разследване или прокуратурата (*Ministério Público*). При такъв иск от ответника може да бъде поискано да предостави нещо, да направи нещо, да се въздържа от действие, противоречащо на закона, или да търпи определено действие, както и да поправи вредите или неимуществените щети, претърпени в резултат на поведението на ответника. В португалският наказателен кодекс (*Código Penal*) се предвижда отговорността на юридическите лица в случай на определени престъпления и при определени обстоятелства.

Процедурите за получаване на обезщетение за вреди се уреждат от гражданското, наказателното, административното и трудовото процесуално право.

2. Имате ли специфични правила за тежки нарушения на правата на човека? Тези правила важат ли за престъпления в областта на околната среда или тежка експлоатация на труда?

Няма специфичен набор от национални правила за тежки нарушения на правата на човека. Когато такова нарушение обаче представлява престъпление или административно нарушение, оценката на тежестта на дадено нарушение се взема предвид, когато се определя приложимата санкция и нейната продължителност или размер. Такъв е случаят с престъпленията срещу околната среда и тежката експлоатация на труда.

3. Жертва съм на нарушения на правата на човека, произтичащи от дейности на европейска транснационална корпорация, които са били извършени извън Европейския съюз. Имам ли достъп до съдилищата във Вашата държава, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза? При какви условия мога да претендирам за нарушаване на моите права? Къде мога да намеря допълнителна информация?

В областта на гражданското право се прилагат правилата, установени с Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и

изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (известен като „Регламент Брюксел I (преработен текст)“) и с Конвенцията от Лугано от 1988 г.

Съгласно Регламент (ЕС) № 215/2012 иски срещу лица, които имат местоживеене в държава членка, независимо от тяхното гражданство, се предявяват пред съдилищата на тази държава членка, а за местоживеене на търговско дружество или друго юридическо лице се счита мястото, където се намира неговото седалище по устав, централно управление или основно място на стопанска дейност. Въпреки това по някои дела са предвидени специални правила за компетентност, по-специално по дела относно непозволено увреждане, деликт или квазиделикт, по отношение на които компетентен е съдът на мястото, където е настъпило или може да настъпи вредоносното събитие. В Конвенцията относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (Конвенцията от Лугано) са установени същите правила.

Когато дадено дружество няма местоживеене в Европейския съюз или в държава — страна по Конвенцията от Лугано, международната компетентност на португалските съдилища може да произтича от португалското гражданско процесуално право. Такъв е случаят, когато правото, на което се прави позоваване, не може да бъде приложено по друг начин, освен чрез иск, предявен пред португалски съд (например защото комбинацията от правилата за международна компетентност на различни държави води до липса на съд, компетентен да разгледа спора), или когато за жалбоподателя е много трудно да предяви иск в чужбина и е налице важен личен или реален свързващ фактор между предмета на спора и португалската правна система.

В областта на наказателното право се прилагат правилата за компетентност, произтичащи от Наказателния кодекс. Следователно, освен ако няма международен договор или конвенция, които да предвиждат противното, общият принцип в сила е, че португалското наказателно право е приложимо към деяния, извършени на португалска територия, независимо от гражданството на извършителя, или на борда на португалски плователни съдове или въздухоплователни средства. При все това, освен ако няма международен договор или конвенция, които да предвиждат противното, при определени обстоятелства или когато става въпрос за определени престъпления, португалското наказателно право може да се прилага за деяния, извършени извън територията на държавата. По отношение на престъпления, извършени извън територията на държавата с участието на юридически лица, португалското право се прилага само когато деянията са извършени от или срещу юридическо лице, чието седалище по устав е на португалска територия, независимо от това дали жертвата е гражданин на ЕС или живее в Съюза.

4. Могат ли омбудсманът, органите по въпросите на равенството или националните институции по правата на човека да подкрепят жертви на нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност, ако те са извършени от европейски транснационални корпорации извън Европейския съюз? Могат ли тези органи да разследват моя случай, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза? Има ли други държавни служби (като например инспекторат по труда или по въпросите на околната среда) във Вашата държава, които могат да разследват моя случай? Къде мога да намеря информация относно моите права?

Намесата в разследвания от страна на омбудсмана, органите по въпросите на равенството (Комисията за равенство на труда и заетостта (*Comissão para a Igualdade no Trabalho e no Emprego -CITE*) и Комисията за гражданство и равенство между половете (*Comissão para a Cidadania e Igualdade de Género - CIG*)), [Инспекцията по труда](#) и [Инспекцията по околната среда](#) е ограничена до нарушения на националното законодателство, извършени на португалска територия. Фактът, че жертва на нарушение на правата на човека, извършено от европейско транснационално дружество извън Европейския съюз (ЕС), не е гражданин на ЕС или не живее в Съюза, е без значение за предизвикване на намеса от

страна на тези органи.

5. Вашата държава налага ли задължения на европейските транснационални корпорации да създават механизми за подаване на жалби или услуги за медиация за нарушения, дължащи се на тяхната стопанска дейност? Тези задължения отнасят ли се и за нарушенията, извършени извън Европейския съюз? Кой отговаря за наблюдението на тези дейности във Вашата държава? Съществуват ли публични доклади, които предоставят информация за функционирането на тези системи?

Няма правно задължение за изготвяне на такива доклади. Независимо от това, в рамките на Насоките на ОИСР за многонационалните предприятия, Националното звено за контакт (НЗК) за тези Насоки, координирано от Генералната дирекция за икономически дейности (*Direção-Geral das Atividades Económicas* — DGAE) и Агенцията за инвестиции и външна търговия на Португалия (*Agência para o Investimento e Comércio Externo de Portugal* — AICEP Portugal Global), предоставя платформа за (извънсъдебна) медиация и помирение за разрешаване на жалби срещу дружества, свързани с предполагаемо неспазване на Насоките. По този начин всяко физическо лице или организация, които смятат, че действията или дейностите на дадено многонационално предприятие не са в съответствие с Насоките, могат да подадат официална жалба до НЗК, установено в една от страните, в които това предприятие извършва дейност. Повече информация може да бъде намерена [тук](#), включително годишните доклади на НЗК за изпълнението на Насоките на ОИСР.

6. Имам ли специални права, ако съм уязвима жертва, която търси защита по съдебен ред за нарушения на правата на човека, свързани със стопанската дейност на предприятията? Мога ли да получа достъп до правна помощ и при какви условия? Кои разходи ще бъдат покрити от правната помощ? Имам ли достъп до правна помощ при същите условия, ако не съм гражданин на ЕС или не живея в Съюза?

Съгласно член 67-А от Наказателнопроцесуалния кодекс (*Código de Processo Penal*):

„а) „жертва“ означава:

i) физическо лице, което е претърпяло вреди, *inter alia* физически, психологически, емоционални или морални вреди или имуществени вреди, пряко причинени от действие или бездействие при извършване на престъпление;

ii) членове на семейството на лице, чиято смърт е пряка последица от престъпление и които са претърпели вреда в резултат на смъртта на лицето;

б) „особено уязвима жертва“ означава жертва, която е особено уязвима, *inter alia*, поради своята възраст, здравословно състояние или увреждане, както и поради факта, че видът, степента и продължителността на виктимизацията са причинили вреда със сериозни последици за нейното психологическо благополучие или за условията за нейната социална интеграция;

в) „членове на семейството“ означава съпругът/съпругата на жертвата или лицето, което живее на семейни начала с жертвата, преките роднини и братята и сестрите на жертвата, както и лицата, които са финансово зависими от жертвата;

г) „дете“ означава всяко лице на възраст под 18 години“.

Едно от правата, залегнали в Статута на жертвата, одобрен със Закон № 130/2015 от 4 септември 2015 г., е правната помощ, чиято правна рамка е установена със Закон № 34/2004 от 29 юли 2004 г. За информация относно правната помощ, моля, посетете съответната [страница](#) на европейския портал за електронно правосъдие.

■ Последна актуализация: 28/05/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.